



KONST 2/01 PERSPEKTIV

INNEHÅLL



Petter Helsing, *Pärlplan*, bemålat trä klätt med pärlor, 1994



- 04 Medarbetare
Kort presentation av några medarbetare
- 05 Aktuellt: Liv och lust på Krapperup
Monica Larsson
- 06 It's all about the money
Cecilia Stam
- 11 Nya böcker
Bokrecensioner
- 13 Tystnadens rum
Gösta Backlund
- 16 Framtidsstaden tornar upp sig
Pia Nordabl-Frisk
- 24 Vision – bildkonsten på Bo01
Pontus Kyander
- 32 Seriekonst
Monica Larsson
- 34 En och annan kråkspark
Mailis Stensman
- 40 Noterat
- 41 Debatt
- 43 Noterat
- 45 Konstkalendarium
Sommarens utställningar



I Petter Hellsings verk möts skogsharen och den moderna förorten, gammalt handarbete och datastyrt maskinbroderi.

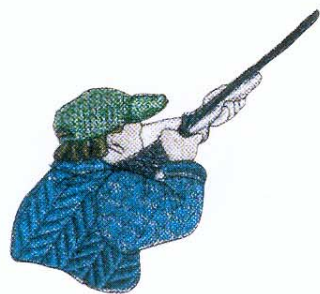
Text: Mailis Stensman Foto: Petter Helsing

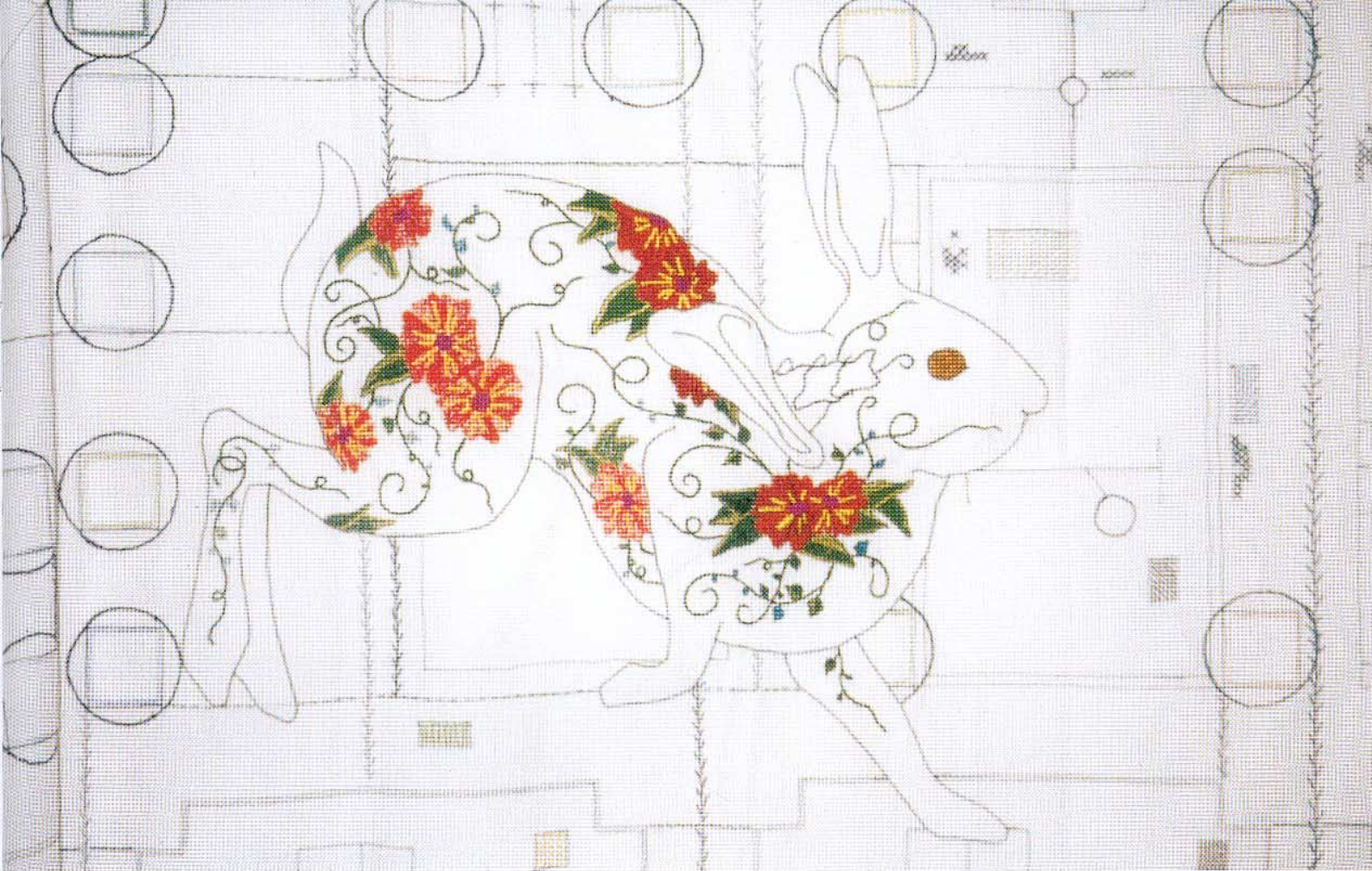


En och annan kråkspark

VI HAR I VÅRT LAND SEDAN LÅNG TID TILLBAKA en stark textil tradition. Vissa delar av landet har utvecklat en alldeles speciellt lysande och rik textilkonst, till exempel Österlen i Skåne. Här växte Sveriges första professor i textil upp, Hans Krondahl. I en katalogtext beskriver han sitt beroende av de varierande textiltraditionerna på följande sätt: »När man vuxit upp med sådant som mäktiga dukagångsdräkter, praktfulla 'agedynor', färggnistrande sängtäcken och folkdräkternas överdådiga prakt, är det inte svårt att inse att textil är en uttrycksfull konstform. Där ges det verkligen oanade möjligheter för den som på allvar länkar in sig själv i hantverkstraditionen och därifrån ger sig i kast med att leta sig fram på de smalare stigar där personlig kreativitet blir kompassnål för sökandet efter nya uttryck.« Han hittade många fantasifulla och varierande vägar, ensam i självständiga konstverk eller i samarbete med industri och hemslöjdsrörelse.

Men det finns bland flera av dagens unga textilkonstnärer en misstro mot gamla fina tekniker och traditioner. Då blir, tror och anser man, den enklare videokonsten kanske i stället en utväg. Men under senare år har några manliga konstnärer närmast sig textila material och tekniker på ett fruktbart sätt. det är konstnären Magnus Bærtås, som via datoranpassade bilder överför foton till korsstygnbroderier, den norsk-algeriske konstnären Hans





OVAN Storblommig hare på språng, handbroderi + maskinsöm (traditionell symaskin), 1999.

OVAN TILL VÄNSTER Grönklädda krypskyttar med fuchsia, maskinbroderi, 2000.

TILL VÄNSTER Kaffeduksbroderi med örfil. På stolsitsens sammet är Huynh Congs foto från Vietnam 1972 screentryckt, 1995.

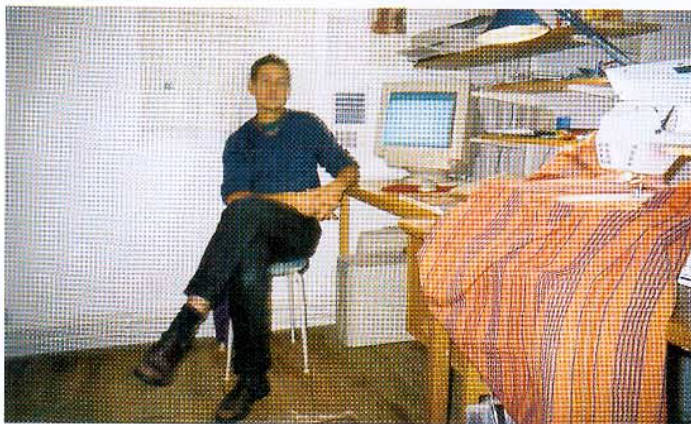
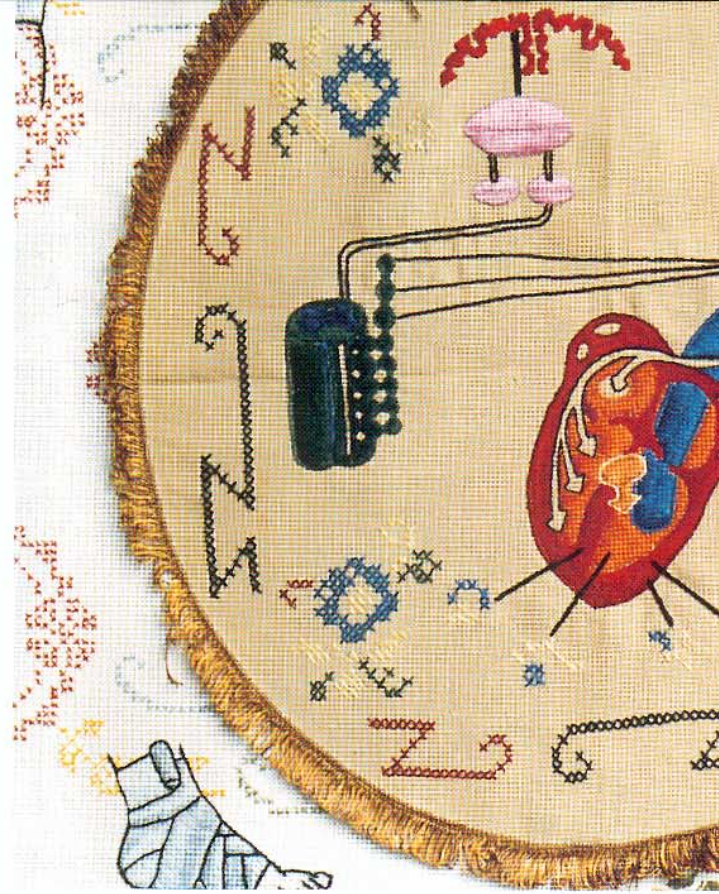
NEDAN Fartflammiga keramikharar i väntan, glaserat lergods, från 1998 och framåt.

Hamid Rasmussens stora broderier på linnetyg och det är Petter Helsing, som broderar för hand eller utför sina verk via en datorstyrd symaskin. Petter Helsing är utbildad vid avdelningen för skulptur vid Konstfackskolan Stockholm. Sedan något år tillbaka bor han inte så långt från loppmarknaden i Skärholmen och här finner han ofta broderade dukar. De berättar en historia om traditioner, tekniker, vanor, material ... och gömmer väl på en och annan dröm också. Så plötsligt behövdes inte dukarna eller bonaderna längre. De blev omoderna. Varför? De lämnades vind för väg, utlämnades. Finns det inte rum för det dukade bordets mötesplats i vårt samhälle? Det fanns tid, lust och kanske även lite tristess i blomrankornas snirklande mönster. Ibland andas mönstren en tvungenhet, ett måste. Då är det långt mellan stygnen och de är tröttsamt långa. Spår från en tidigare tradition lever kvar i dem, spår av seder och bruk som håller på att försvinna. Lågmålt lyfter Petter Helsing fram de gamla broderiernas olika uttryck, även avsaknaden. Han väcker dem till liv igen



och anpassar sig till dukens uttryck. En liten gnutta protest finns nog i valet av broderitekniken som konstnärligt medium, en protest mot det som skall gå fort och det manligt hårda.

Petter Helsing utgår i sina tidigare verk från sådana här funna och övergivna broderier. Ett och annat lakan hänger med för större ytor med egna broderier. Blomrankorna fick tillägg, vardagens alla möjliga företeelser, stora och små, trängde sig på. De broderades in bland redan existerande blommor och blad, kom på besök till en traditionell ornamentik. Inte långt från Petter Hellsings bostad ligger de mångfärgade höghusen i Flemingsberg i Stockholms södra del. Här kommer hela världen till Sverige. Någon med erfarenhet från kriget på Balkan berättar om krypskyttar. Så broderas de stillsamt med sina riktade vapen på lakanets vita rymd. Den grönkädda, kamouflagefärgade mansfiguren upprepas och ordnas rytmiskt över ytan och får sällskap av en blomma, fuchsiablomman, som mer förr i tiden benämndes Kristi blodsdoppar. Det vi först uppfattar som en alldaglig mönsterornamentik visar sig vara grönkäld-



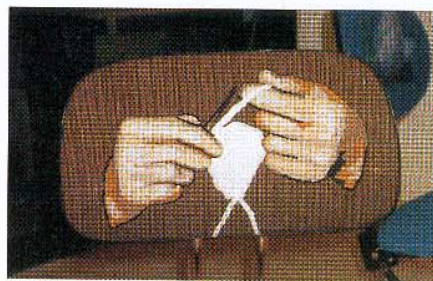
ÖVERST Petter Helsing med sin datasymaskin.

OVAN En död talgoxe gav inspiration till verket *Täckelser*, 2000.

da krypskyttar bland fuchsiablommor. Vi hajar till för en stund, undrande. Ser vi rätt? Jo, det är stora fuchsiablommor som gräter röda blodsdoppar och det är riktade gevär.

PETTER HELLSING ARBETAR PÅ ett lägmält och sympatiskt stillsamt sätt. Han skriver oss inte på näsan. Vi ges själva ett tankerum. Här finns stundtals en vänlig humor och en oräddhet för det mest privata. Kontraster finns ofta inlemmade i bildberättandet. Så var det med det tryckta tyget på ett par enkla stolar. Tryckt på den sammetsmjuka ytan, den vi kan sätta oss på och dölja, finns rapportmässigt upprepat en bild från Vietnamkriget, den bild som sägs ha fått stopp på vansinnigheterna. År 1972 tog fotografen Huynh Cong ett foto från bombningarna i Trangbang med en ung naken flicka skrikande, springande från napalmbombningarna. Bilden kablades ut över världen. Petter Helsing påminner oss på orangerödflammande sammet om en svår tid i vår historia. På kafferepsbordets servis trycker han den första bilden av liv i en modersmage och kaffedukens blommor får några tillägg, bland annat ger en kvinna ett barn en rungande örfil. Det slår stjärnor om barnets huvud bland blommor och blad. Dukens bilder höjs till en annan betydelsenivå, kontrasten stannar upp vårt vaneseende.

En annan gång broderas en bild av att lära sitt barn



OVAN Broderade stolsryggar, faster Lucias händer till vänster, höghusen i Flemingsberg till höger, maskinbroder 2001.

TILL VÄNSTER Dukcollage med gammalt och nytt handbroderi, detalj, 600x50 cm, 1996.

cykla, eller en mer vardaglig situation, då någon samtalar med någon annan och samtidigt kliar sig på ryggen. En bildsekvens visar hur en kondom används, träs på en erigerad penis.

En död talgoxe på trappan en morgon gav inspiration till ett stort verk *Täckelser*, ursprungligen gjort för ett tornrum på Borgholms slottsruin förra sommaren. Den sköra och döda fågelkroppen rymde så mycken skönhet. »Den blir som en bild för våra drömmar om livet, där det vackra och det smärtsamma lever i förening«, skriver Petter Hellsing i katalogbladet till en aktuell utställning i Botkyrka konsthall.

PÅ STORA LAKAN VÄXER ALLA de höga husen i Flemingsberg fram. Fasaderna visar sig bära på ett grundmönster likt textilier från det afrikanska landet Ghana. De i verkligheten skarpt färgsatta byggnaderna avfärgas i tredimensionella små prydnadsskulpturer utförda i keramiskt material. Prydligt placeras de på broderade dukar lagda över hyllplan. Nedanför skuttar stora keramikharar, fartflammiga i grönt eller orange. Någon hare sätter sig avvaktande och stilla, väntar. En annan gång återges haren stor och blommig, glädjefullt avtecknande sig mot höghusens fasader.

Petter Hellsing har utfört flera porträtt av människor boende i höghusen. Någon gång är det bara en äldre kvinnas dukvirkande händer som broderas på en stolsrygg.

De visar farmor Lucias flitiga händer. Hon föddes i östra Turkiet. Förföljelsen av armenier under 1920-talet tvingade henne på flykt och en ramsa följer sonsonens senare resa till Sverige:

»Flyg trana till Armeniens åkrar
tag med blomman till emigranterna.
Tag med snö från Ararat på din vinge.
Vatten från Seransjön
och värt nya lands sånger.«

Någon som kommer från Sarajevo berättar om sin cykel, något ovanligt där, Den kommer med på ett broderi. Väningsplanens rumsindelningar fascinerar. Ibland rör sig en hare irrationellt över det grafiska mönstret som trerummare och tvårummare bildar, eller en katt, en räv, en fasan eller en struts. De lite rädda hariga hararna rör sig fritt, små eller stora. De klarar sig. »Hare, hare i galopp ... Varför så bråttom i månens sken? Bort mellan buskarna hem till mitt hus.«

I början broderade Petter Hellsing för hand. Nu använder han mer och mer en datasymaskin från Huskvarna. En bild scannas, lagras, stygndirektiv ges, nålen sätts fast och träs och en liten robotarm flyttar tyget, som spänns i en ram, fram och tillbaka. Stygnen tecknar snabbt fram konturerna av en hare, fyller den med päls och hoppar snabbt till nästa hare. Ett helt hartäckte växer fram och vi förundras.

»I ett hus vid skogens slut
liten tomte tittar ut.
Haren skuttar fram så fort
knackar på dess port.
Hjälp ack, hjälp ack, hjälp du mig
annars skjuter jägaren mig.
Kom å kom i stugan in
räck mig handen din.«